

Placerade barn och ungas tillgång till en god hälso- och sjukvård och tandvård

Överenskommelse

För samverkan mellan kommunerna i Kalmar län och Region Kalmar län

2026

Läns gemensam ledning i samverkan

Inom socialtjänst och angränsande område hälso- och sjukvård samt skolan i Kalmar län

Innehåll

.....	1
Överenskommelse - Placerade barn och ungas tillgång till en god hälso- och sjukvård och tandvård.....	3
Bakgrund.....	3
Syfte.....	3
Målgrupp.....	3
Mål.....	4
HälsoSAMS.....	4
Placerade barn och ungas tillgång till en god hälso- och sjukvård och tandvård.....	4
Mål.....	4
Målgrupp.....	4
Olika former av undersökningar av barns hälsa.....	5
Ansvarsfördelning.....	5
Kostnad.....	5
Uteblivet/sent avbokade besök.....	6
Giltighet och revidering.....	6
Ändringshistorik.....	6

Överenskommelse - Placerade barn och ungas tillgång till en god hälso- och sjukvård och tandvård

Bakgrund

Att uppmärksamma, tillgodose och följa upp behov hos barn och unga i utsatta situationer är ett gemensamt mål för länets socialtjänst, hälso- och sjukvård och tandvård.

Placerade barn och unga har betydligt fler hälsoproblem än andra jämnåriga vilket har bekräftats i både svensk och internationell forskning. De har bland annat högre förekomst av psykisk ohälsa, sämre munhälsa och lägre vaccinationstäckning¹.

Socialtjänsten är skyldig att initiera en hälsoundersökning och/eller läkarundersökning i anslutning till att ett barn placeras utanför det egna hemmet². Region Kalmar län är skyldig att erbjuda en hälsoundersökning och/eller läkarundersökning³, och Sedan april 2017 finns bestämmelser om att kommuner och regioner ska ingå en överenskommelse om ett samarbete kring barn och unga som vårdas utanför det egna hemmet⁴.

Barn och ungas rättigheter till hälsoundersökning och/eller läkarundersökning i samband med placering utanför hemmet regleras av följande lagar:

- Socialtjänstlagen (Prop. 2024/25:89)
- Lagen om särskild vård av unga (1990:52)
- Hälso- och sjukvårdslagen (2017:30)
- Lagen om psykiatrisk tvångsvård (1991:1128)
- Lagen om placering av barn i skyddat boende (2024:79)

Syfte

Syftet är att reglera och stärka samverkan mellan socialtjänsten, hälso- och sjukvården och tandvården som tillsammans har ansvar för att placerade barn och unga får den hälso- och sjukvård och tandvård de har rätt till. Samverkan är nödvändig för att deras rättigheter ska kunna tillgodoses.

Målgrupp

Överenskommelsen riktar sig till medarbetare inom hälso- och sjukvården, tandvården och socialtjänsten som i det praktiska arbetet, kommer i kontakt med barn och unga som är eller kan bli placerade utanför det egna hemmet.

¹ Socialstyrelsen [Hälsoundersökningar av placerade barn och unga](#)

² SoL 22 kap. 7 §

³ HSL 2017:209

⁴ SoL 7 kap. 2 § och 16 kap. samt HSL (2017:30) 3 § tredje punkten.

Mål

Målet med överenskommelsen är att stärka placerade barn och ungas förutsättningar att få tillgång till

- en god fysisk, psykisk och oral hälsa,
- likvärdig god hälso- och sjukvård efter behov samt
- lika god och regelbunden tandvård som alla barn

HälsoSAMS

För att nå syfte och mål med denna överenskommelse grundar den sig på Socialstyrelsens nationella stöd HälsoSAMS. Till överenskommelsen finns tillhörande praktiska anvisningar som reglerar lokala rutiner och bestämmelser. [Barn och unga - För vårdgivare Region Kalmar län.](#)

HälsoSAMS finns i tre versioner.

- Målgrupp hälso- och sjukvården som har kontakt med socialtjänsten gällande placerade barn och unga. [HälsoSAMS – hälso- och sjukvård](#)
- Målgrupp tandvården som har kontakt med socialtjänsten gällande placerade barn och unga [HälsoSAMS – tandvård](#)
- Målgrupp socialtjänstens myndighetsutövning som utreder eller arbetar med placerade barn och unga. [HälsoSAMS – socialtjänst](#)

Placerade barn och ungas tillgång till en god hälso- och sjukvård och tandvård

Mål

Barn som vårdas utanför hemmet med stöd av SoL, LVU och Lagen om placering av barn i skyddat boende⁵ får sina behov tillgodosedda när det gäller den fysiska, psykiska och orala hälsan.

Målgrupp

Målgruppen för överenskommelsen är alla barn (0–17 år) och unga (18–20 år) som vårdas utanför det egna hemmet med stöd av SoL, LVU och Lagen om placering av barn i skyddat boende.

⁵ Socialtjänstlag (Prop. 2024/25:89), Lag (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga och Lag (2024:79) om placering av barn i skyddat boende

Barn och unga som är placerade enligt Lagen om särskilt stöd och service (LSS) i familjehem eller bostad med särskild service ingår inte i denna överenskommelse.

Olika former av undersökningar av barns hälsa

Nedan beskrivs de olika hälsoundersökningar som regleras i lag:

Hälsoundersökning enligt 1 § lagen (2017:209) om hälsoundersökning av barn och unga som vårdas utanför det egna hemmet. Här ingår såväl fysisk, psykisk och oral hälsoundersökning.	Läkarundersökning enligt 32 § lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga (LVU)	Hälsoundersökning enligt 7 § lagen (2008:344) om hälso- och sjukvård åt asylsökande med flera
--	--	---

Hälsoundersökning åt asylsökande och regleras inte i denna överenskommelse.

Ansvarsfördelning

Ansvar vid hälsoundersökning och/eller läkarundersökning

- 0–17 år: Barn- och ungdomsmottagningen i Kalmar respektive Västervik (läkare med barn och ungdomsmedicinsk inriktning, eventuellt i samverkan med team bestående av olika professioner).
- 18–20 år: Hälsovalsenhet där den unge är listad (läkare i allmänmedicin).
- 0–20 år: För oral hälsoundersökning tillhandahåller Region Kalmar län revisionsundersökning vid den tandvårdsklinik som barnet eller den unge tillhör eller placeras. Barnet eller den unge betraktas som högriskpatient (legitimerad tandläkare).

Om barnet eller den unge är placerad i en region där han eller hon inte är folkbokförd i är riksavtalet tillämpligt⁶

Kostnad

Hälsoundersökning, oral hälsoundersökning och läkarundersökning är kostnadsfria. Även återkoppling och utlåtande av den medicinska bedömningen från hälso- och sjukvård och tandvård inom Region Kalmar län till socialtjänsten är kostnadsfri.

⁶ Riksavtalet för utomlänsvård kap. 3.1.a

Uteblivet/sent avbokade besök

Vid uteblivet/sent ombokat besök ska återkoppling ske till socialsekreterare i aktuell kommun.

Giltighet och revidering

Denna överenskommelse är upprättad och godkänd av
Länsgemensam ledning i samverkan inom förskola/skola, socialtjänst
och angränsande område hälso- och sjukvård samt skolan i Kalmar
län 2026-02-06.

Dokumentet återfinns på [Barn och unga - För vårdgivare Region Kalmar län](#)

Ändringshistorik

Datum	Ändring	Utförd av
2026-02-06	Uppdaterad enligt kunskapsstöd från Socialstyrelsen	Samordnande grupp barn och unga genom Margit Lindholm Johansson och Denise Göransson